

Bachelor

Voksenrollen i utelek

«Hvordan kan de ansatte i barnehagen jobbe med å fremme et stimulerende miljø for kroppslig lek hos barna i alderen 3-6 år i utetiden?»

Navn: Ida O. Solberg

Kandidatnummer: 6005

Emnekode: BHBAC3980

Trondheim, mai 2020

Antall ord: 10 945

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	2
2.0 Teori.....	3
2.1 Stimulerende miljø.....	3
2.2 Den kroppslige uteleken.....	4
2.3 Voksenrollen.....	5
3.0 Metode.....	8
3.1 Metode.....	8
3.2 Intervju.....	8
3.3 Adgang til felten og mitt utvalg.....	9
3.4 Gjennomføring av intervjuer.....	9
3.5 Analysearbeid.....	10
3.6 Metodekritikk.....	11
3.6.1 Reliabilitet, validitet og generalisering.....	11
3.7 Etiske retningslinjer.....	12
4.0 Funn.....	13
4.1 Barnehagens uteområde.....	13
4.2 Mål og pedagogiske planer.....	14
4.3 Voksenrollen.....	14
4.4 utfordringer i forhold til personalets tilstedeværelse.....	16
5.0 Drøfting av funn.....	18
5.1 Barnehagens uteområde.....	18
5.2 Mål og pedagogiske planer.....	19
5.3 Voksenrollen.....	20
5.4 utfordringer i forhold til personalets tilstedeværelse.....	24
6.0 Avslutning.....	27
7.0 Litteraturliste.....	29
8.0 Vedlegg.....	31
8.1 Samtykkeskjema.....	31
8.2 Intervjuguide til informant.....	35
8.3 Intervjuguide student.....	36

1.0 Innledning

Denne bacheloroppgaven handler om voksenrollen i barns kroppslige utelek. Dette er et tema jeg er opptatt av, fordi voksenrollen er utrolig viktig og jeg føler at det ikke er nok søkelys på tema. Det virker som om mange tror at utetiden i barnehagen er frilek uten noen slags form for personalets innblanding eller pedagogisk innhold. Jeg har selv gjennom jobb og praksis i barnehage opplevd forskjellige tilnærminger fra ansatte i utetiden. Jeg skal gjennomføre intervju med pedagogiske ledere i barnehager, for å finne ut hva de mener om tema. Jeg vil stille spørsmål som: Hva kreves av de voksne i utetiden? Er det forskjell på voksenrollen i uteleken og inneleken? Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017, s. 50, heretter kalt Rammeplanen, 2017) sier at barn er kroppslige, og at det er gjennom kropp og bevegelse barn lærer om seg selv, andre og miljøet rundt. Kroppslig lek er viktig for barns helse og motoriske utvikling, og de ansatte i barnehagen skal støtte, stimulere og sette i gang kroppslig lek tilpasset alle barn. Hvordan skal vi tolke det Rammeplanen (2017) sier? Tema er aktuelt i dagens samfunn, og flere har begynt å rette oppmerksomheten mot kroppslig lek. Førstelektor Rune Storli sier i en artikkel fra barnehage.no at den kroppslige leken er en kilde til fryd, og at barna opparbeider seg sosial og emosjonell kompetanse gjennom denne typen lek (Sandgrind, 2020).

Jeg har valgt å forholde meg til barn i 3-6 årsalderen, for å begrense problemstillingen. Jeg har valgt denne aldersbegrensningen fordi det er forskjeller på hva en 1 åring og en 6 åring vil kreve av barnehagepersonalet. Om jeg skulle sett på alle aldersgruppene, tror jeg omfanget av oppgaven hadde blitt for stort. I denne oppgaven skal jeg se nærmere på tema voksenrollen i uteleken, og har derfor lagd følgende problemstilling å ta utgangspunkt i.

Hvordan kan de ansatte i barnehagen jobbe med å fremme et stimulerende miljø for kroppslig lek hos barna i alderen 3-6 år i utetiden?

2.0 Teori

I teoridelen har jeg valgt å ta med teori og forskning som er relevant for problemstillingen og som kan støtte opp om eller «motbevise» funn. Jeg har gjort et forsøk på å velge bort teori som ikke er relevant. Her presenteres stimulerende miljø i barnehagen, kroppslig utelek og personalets betydning for barns kroppslige lek som aktuell teori.

2.1 Stimulerende miljø

Rammeplanen (2017) er en forskrift til barnehageloven, og er ment for å beskrive hva barnehagens innhold skal være. Den gir barnehagen og personalet flere oppgaver som er knyttet til stimulerende miljø og barns kroppslige lek. I Rammeplanen (2017) står det: «I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre» (KD, 2017, s. 22). Videre står de at personalet skal: «gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet» (KD, 2017, s. 50). Det er en del av personalets oppgaver å følge Rammeplanen.

Uteaktiviteten i barnehagen foregår som regel på barnehagens uteområde. Det fysiske miljøet skal være utformet slik at alle barn får gode muligheter for å delta aktivt i lek. Forskning viser at utforming av uteområdet og de fysiske rammene har betydning for barns utvikling (Storli, 2017, ss. 340-341). Fjørtoft (2017) presenterer en teori som kan brukes for å måle kvaliteten på uteområdet i en barnehage. Teorien er Gibsons (1979) teori om affordances, teorien omhandler at bevegelser alltid læres i en kontekst, i et samspill med omgivelsene og i samsvar med hvordan barnet oppfatter sine omgivelser som en arena for motorisk atferd. Begrepet er lagd av verbet «to afford», som kan oversettes til norsk og vil bety «å tilby». Begrepet kan forstås som omgivelsenes tilbud til individet, eller muligheter for bruk. Barn oppfatter elementer i landskapet som funksjoner og hva de har å by på, som for eksempel muligheter til å skli, klatre og bygge. Affordances er muligheter til å ta i bruk de utfordringer og funksjoner de ulike elementene i uteområdet har å tilby (Fjørtoft, 2017, s. 186).

Det fysiske miljøet er en faktor som kan skape et stimulerende miljø Andre faktorer kan være kamerater å leke med eller deltakende ansatte som kan sette i gang eller berike en lek (Storli, 2017, s. 340). Fasting (2017, s. 57) mener at voksenrollen er en del av et stimulerende utemiljø. Å skape et stimulerende miljø for lek handler om å sanksjonere og støtte barns lek,

samt ta vare på barns lekeerfaringer og gi dem nytt fantasiskapende stoff å leke ut ifra. Stoffet kan være hva som helst, for eksempel en historie eller et bilde. Miljø handler med andre ord ikke bare om det fysiske miljøet i barnehagen, men også om de ansatte og hva de kan tilby barna.

2.2 Den kroppslige uteleken

I innledningen nevnte jeg at Rammeplanen (2017, s. 50) har skrevet om kroppslige barn, hvor viktig kroppslig lek er, og de ansattes oppgaver i forbindelse med dette. Barns primære arena for å uttrykke seg selv, er lek. Leken er viktig for å skape en god selvfølelse, samt en følelse av kompetanse og mestring. Noe som er avgjørende når det kommer til lek, er at barna får tid og rom til å leke (Öhman, 2012, s. 15). I barnehagen, vil fysisk aktivitet være det vi kaller kroppslig lek. Kroppslig lek er lek der barna enten beveger seg i høyt tempo og/eller bruker muskelkraft. Det finnes flere ord som betyr det samme som kroppslig lek, som for eksempel motorisk lek. Jeg forholder meg til kroppslig lek fordi det er begrepet jeg bruker i problemstillingen og det Rammeplanen (2017) bruker. Moser (2017, ss. 30-31) mener den kroppslige leken skjer gjennom bevegelse og kanskje mest gjennom den frie leken hos barn. Kropp og bevegelse har ifølge han en egenverdi for barn og at mennesker er skapt for bevegelse.

Nesten alle forskere innen utviklingspsykologi mener at tidlig barndom er den viktigste fasen i livet, det er her grunnlaget blir lagt for all fremtidig utvikling (Hendry & Kloep, 2003, s. 86). Sigmundsson og Pedersen (2000) hevder at man tidligere trodde at menneskers bevegelser hovedsakelig utviklet seg ved modning. I senere tid fant man ut at for å springe, klatre, hoppe og gå, må man trene (Hendry & Kloep, 2003, s. 90). De mener også at barn lærer alle de nødvendige grovmotoriske ferdigheter og bevegelser gjennom for eksempel frilek ute hvis en legger føringer og rammer for det som skal skje. Dette kaller Sigmundsson og Pedersen (2000, s. 53) for selvorganisering.

Den kroppslige leken vil foregå med moderat til høy intensitet med en puls over hvilenivå (Osnes, Skaug, & Kaarby, 2010, s. 137). En del av kroppslig lek, er risikolek. Fasting (2017) henviser til at forskning har poengtert viktigheten av at barn klarer å håndtere risiko. Skal barn klare det, må de ha en del erfaringer med å utfordre seg selv. Fasting (2017) viser videre til Sandseter (2010, 2013) som er professor og har forsket på barns fysiske og motoriske lek. Hun mener barn trenger erfaring med skummelt artig lek, og hun bruker begrepet barns

risikolek. Hun definerer risikolek med fysisk lek som er utfordrende og spennende, men som samtidig innebærer risiko for at barnet kan skade seg om det går galt (Fasting, 2017, s. 52). Boyesen (1997 i Sandseter, 2017, s. 58) mener at barn må få lov til å nærme seg risikofylt lek for at de skal få tilegnet seg den nødvendige erfaringen med risikoer og risikofylte situasjoner, som gir de en mulighet til å mestre situasjonene i fremtiden. Det at et barn trener opp mestring av risiko, vil si at det gjennom erfaring vil opparbeide seg reaksjonsevne, motorisk kontroll, fysisk styrke og en romorienteringsevne. Dette vil gjøre barna i stand til å håndtere risikosituasjoner gjennom hensiktsmessige handlinger, samtidig som slike erfaringer vil også gjøre barnet i stand til å utføre mer realistiske risikovurderinger.

2.3 Voksenrollen

Tidligere har du lest at et stimulerende miljø ikke kun er det fysiske rommet, voksenrollen er også en del av det. Kvaliteten på et utemiljø påvirkes av hvem vi er sammen med og hva vi gjør der. Det vil gjøre det pedagogiske innholdet, personalet og barna gjeldende (Storli, 2017, s. 347). For personalet i barnehagen, burde det prinsipielt ikke være forskjell på å være inne eller ute. Utetid og utelek bør derfor ikke sees på som en pause i det pedagogiske arbeidet. Det selvskapende barnet lærer best gjennom å oppdage og gjøre, prate og reflektere, det er en oppfatning som barnehager har. Dette er en oppfatning som burde gjelde like mye ute som inne. Rollen til personalet oppleves likevel som mer uavklart for mange. Det kan det være mange årsaker til, men en årsak kan være at rolle- og ansvarsfordelingen mellom de ansatte ikke er definert (Storli, 2017, s. 347).

Det har gjennom tidene vært diskusjoner om barnehagepersonalet burde delta i barns lek og på hvilke premisser det burde skje på. Buaas (2009, s. 55) fremhever personalets evner til å skape et sosialt og trygt miljø, strukturere et pedagogisk innhold, være gode rollemodeller, se muligheter og sette fokus og det å kunne sette grenser. Videre trekker Buaas (2009, s. 58) fram personalets tilstedeværelse i øyeblikket. Det å kunne se barna eller møte barna der de er, det å forholde seg til barnas opplevelser blir et viktig element i å være til stede i øyeblikket. Grindberg og Jagtøyen i Buaas (2009, s. 58) viser til lekforskning som har dokumentert at barn i stor grad henter inspirasjon til leken fra sine nære voksne. Det å være leken, ha humor og evne å være til stede i øyeblikket, er sider som er viktige at personalet har i barnas skapende prosesser. Betydningen av at de ansatte er lekne er noe (Ross I Buaas, 2009, s. 56) understreker at er et viktig virkemiddel. Han nevner også at humor er viktig.

«Når voksne liker å leke- og dermed oppmuntrer til lek, blir barnas lek rikere og mer variert» (Grindberg & Jagtøyen I Buaas, 2009, s. 58). Ettersom lek er viktig for barn er det personalets oppgave å legge til rette for at alle har noen å leke med. De ansatte i barnehagen har et ansvar for lekeklimaet i en barnegruppe, dette innebærer bl.a. at den ansatte observerer barnas samspill. Da kan den ansatte stille spørsmål som: Hvordan leker barna og med hvem? Hvordan inviterer de andre til lek? Ut ifra de observasjonene og erfaringene som den ansatte gjør seg av barnas lek og interesser, så kan den ansatte hjelpe barna med å skape eller opprettholde positive sosiale samspill og et godt lekeklima (Öhman, 2012, s. 15). Gotvassli (2004, s. 23) mener at det å utvikle en god barnehage innebærer engasjerte ansatte som tar jobben på alvor og som har et mål med det de gjør. Parallelt så bør alt av kompetanse kunne brukes og utvikles konstant. Han tror at alle har potensiale, men at unntak kan ses hos de som ikke ønsker å være i barnehagen.

Voksenrollen kan ifølge Grindberg og Jagtøiens (1992 i Osnes, Skaug & Kaarby, 2012, s. 35-39) deles inn i fire kategorier. Første kategori er lekekamerat. Det handler om at den ansatte deltar i aktivitet på en likeverdig måte sammen med barna. Veileder er den andre kategorien. Denne rollen er svært viktig i enkelte situasjoner. Det kan for eksempel handle om et barn som ikke kommer seg inn i leken, og da vil det være til stor hjelp om barnet blir veiledet inn i leken igjen. Den tredje kategorien er tilskuer. Det å ha rollen som tilskuer kan være nyttig. For eksempel i uteleken, når man trenger å ha oversikt. De ansatte kan blant annet observere barns motorikk og ferdigheter, både kroppslig og sosialt. For en utenforstående som ser en ansatt i tilskuerrollen, kan det se ut som om den ansatte er passiv og lite engasjert. Det kan være en bevisst handling. Kanskje observerer vedkommende et enkeltbarn som sliter motorisk og tenker ut en plan på hvordan dette barnet kan få komme inn i et miljø som kan stimulere mer til kroppslig lek for å utvikle motorikken. Fjerde kategori er parallell-leker. Denne kategorien innebærer at den ansatte er aktiv med samme type lek, men at vedkommende ikke tar kontakt med barnet. Den ansatte kan for eksempel legge til elementer i leken, som barnet kan bruke som inspirasjon til sin lek. Osnes, Skaug og Kaarby (2012, s. 39) har i sin bok lagt til en femte kategori, igangsetteren. Frileken har en viktig posisjon i barnehagen og personalet betrakter ofte frilek som en viktig del av barnehagehverdagen.

I rammeplanen (2017) står det at personalet skal: «være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring» (KD, 2017, s. 50). Antallet ansatte og barn i barnehagens uterom handler om kvalitet på uteleken og forholdene mellom voksen-barn og barn-barn. Om man er ute med en stor eller liten gruppe barn, gjør

forskjell på om hvor den ansatte retter oppmerksomheten sin. Har man mange barn å forholde seg til på uteområdet, vil den ansattes oppmerksomhet automatisk rettes mer mot hele uteområdet. Da blir det viktigere for den ansatte å holde oversikt og kontroll, enn å involvere seg i det barna holder på med (Storli, 2017, s. 348).

Skogen og Haugen (2005, ss. 95-96) skriver at holdningstendensene til oss mennesker er relativt konstante, det vil anføre at noen holdninger hos personalet i barnehagen er så innarbeidet at det kan være vanskelig å få til en endring. For at en personalgruppe skal fungere sammen, må de samarbeide. Ulike holdninger kan føre til uenigheter og konflikter. Pape (2000, s. 115) mener at noe av det viktigste personalet kan gi barna i barnehagen er tiden vår. Hun trekker fram at det er viktig at de ansatte har tid til å sette seg ned sammen med barnet, om barnet kommer og har noe han/hun vil fortelle. Hun mener også at det er viktig at de gir barnet et inntrykk av at man har all den tid som barnet måtte ha behov for. Askland (2015) mener at alle barn har et grunnleggende behov for kontakt og at de ønsker personalets oppmerksomhet. Den kontakten som er mellom barnet og den ansatte er ikke statisk, men i en dynamisk utvikling og er en avgjørende del av barns utvikling (Askland, 2015, s. 23). Barn er forskjellige, de krever og utøver forskjellige typer kontakt. Noen barn er forsiktige og tilbakeholdne, mens andre krever en voksen fullt og helt (Askland, 2015, s. 20). Barn er også veldig flinke til å gjennomskue om den ansatte ikke er helt og fullt deltakende i det som skjer (Osnes, Skaug, & Kaarby, 2012, s. 40).

3.0 Metode

Hensikten med dette kapitlet er å skape et helhetlig bilde av hvordan prosessen med bacheloroppgaven har foregått. Alt fra valg av metode til hvordan materialet har blitt samlet inn, analysert og litt om etikken med tanke på personopplysninger. I kapitlet har jeg gjort rede for valg av metode og hvorfor jeg har valgt den, min innsamlingsstrategi, adgangen til feltet, mitt utvalg av informanter, en liten beskrivelse av gjennomføringen, analysearbeidet, etiske retningslinjer og litt metodekritikk.

3.1 Metode

Metoden i en oppgave forteller hvilke fremgangsmåter eller teknikker som er brukt for å innhente data og kunnskap (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). Mitt prosjekt tar utgangspunkt i temaet voksenrollen i uteleken. Basert på tema så måtte jeg finne ut hva prosjektet mitt skulle rette oppmerksomheten mot, derfor lagde jeg en problemstilling som jeg ser nærmere på (Thagaard, 2018, s. 46).

«Hvordan kan de ansatte i barnehagen jobbe med å fremme et stimulerende miljø for kroppslig lek hos barna i alderen 3-6 år i utetiden?»

For å se nærmere på problemstillingen, valgte jeg å bruke den kvalitative metoden. Kvalitative tilnæringer skal gi meg et grunnlag for at jeg skal kunne fordype meg i og utføre intensive analyser av tema jeg skriver om i oppgaven (Thagaard, 2018, s. 12). Jeg har valgt å basere min oppgave på intervju av pedagogiske ledere i ulike barnehager. Jeg valgte den kvalitative metoden fordi det er en effektiv måte å samle informasjon om informantenes hverdagshandlinger, meninger, erfaringer og kompetanse rundt temaet.

3.2 Intervju

Intervju er den mest brukte metoden innenfor kvalitative metoder (Thagaard, 2018, s. 91). Jeg tenkte å ha strukturerte intervju, men etter hvert informantene svarte, så skjønnte jeg mer og mer at strukturen ble endret til delvis strukturert. Tema for intervjuet var fastsatt på forhånd, men spørsmålene kom i ulik rekkefølge ettersom vi jobber oss gjennom intervjuet. Jeg tenkte at så lenge alle spørsmålene om tema ble belyst, så ville det ikke spille noen rolle for

prosjektet om intervjuet ble strukturert eller ikke. Selv om det ble litt rot i notatene ettersom vi «hoppet» mellom spørsmålene.

Noe som er viktig når man skal ha intervju, er å forberede seg. For å forberede meg så lagde jeg en intervjuguide. Dette krevde planlegging, slik at jeg både kunne stille spørsmål om temaet i prosjektet og samtidig være fleksibel for informantens utsagn. Med tanke på selve intervjuet, så tenkte jeg at jeg måtte være subjektiv og ikke uttrykke mine egne meninger om temaet. Derfor lagde jeg ikke ledende spørsmål til intervjuguiden, noe som ga meg svarene jeg trengte, uten at min egen mening eller oppfatning ble uttrykt.

3.3 Adgang til felten og mitt utvalg

Jeg begynte tidlig å skaffe informanter. Tanken var å ikke velge informanter strategisk, da mange i utgangspunktet var villige til å stille til intervju. Tanken bak å ikke velge informanter strategisk, var at jeg tenkte og forholde meg mest mulig nøytral. Det som da skjedde, var at Covid-19 kom til Norge og mange barnehager stengte, og samtlige informanter trakk seg. Jeg måtte dermed søke informanter på nytt. Til slutt fikk jeg skaffet to som kunne stille til intervju. To pedagogiske ledere fra to ulike barnehager. Et intervju ble gjort fysisk og et over telefon, da det kom retningslinjer fra regjeringen om å holde seg hjemme etter det første intervjuet.

Informantene har fått fiktive navn. Informantene jobbet i forskjellige barnehager. Inger jobber i en barnehage på landet og Kjell jobber i en barnehage i byen. Inger er utdannet sekretær og førskolelærer. Hun var ferdig utdannet i 1997. Og har jobbet i barnehage siden 1992 som vikar og spesialpedagog. Inger har også erfaring med ett år som kontaktlærer på barneskole. Kjell er utdannet barnehagelærer og var ferdig utdannet i 2017. Han har jobbet i barnehage i sju år, tre av de som utdannet barnehagelærer. Han har en ekstra interesse innen utelek.

3.4 Gjennomføring av intervjuer

Jeg gjennomførte to intervju for å finne svar på min problemstilling. Intervjuet startet allerede da jeg sendte av gårde en intervjuguide og et samtykkeskjema til informantene. Jeg valgte som sagt å sende en intervjuguide med nøytrale åpne spørsmål. Selv lagde jeg min egen

intervjuguide basert på den jeg sendte til informantene, men med diverse utdypningsspørsmål som kunne være relevante. Intervjuguidene ligger som vedlegg 8.2 og 8.3.

Intervjuene ble veldig ulike, da det første foregikk ved at vi satt i et rom sammen og pratet, mens det andre måtte skje over telefon på grunn av regjeringens retningslinjer for Covid-19. Under begge intervjuene noterte jeg ned svarene fra informantene med penn og papir. Den ene informanten hadde jeg kjennskap til fra før, så det var greit å ha første intervju med henne, for å roe nervene. Jeg stilte henne spørsmålene og noen tilleggsspørsmål. Hun hadde tydelig forberedt seg, da hun hadde med seg intervjuguiden og snakket fritt og utdypende om tema. Den andre informanten hadde jeg ingen kjennskap til fra før, så jeg kjente kun til hans navn og arbeidsplass. Vi hadde intervju over telefonen, og gikk rett på intervjuet der jeg stilte spørsmål og han svarte. Han hadde tydelig forberedt seg på intervjuet, da han svarte utdypende og intervjuet gikk av seg selv. Det virket som at han var glad i å prate, da han hadde en tendens til å spore av, da måtte jeg hente han inn igjen ved å minne han på hva spørsmålet var. Begge intervjuene ble skrevet ned og anonymisert, slik at informantene ikke skulle kunne kjennes igjen.

3.5 Analysearbeid

Analysearbeid handler kort fortalt om å redusere datamengden, ved å velge ut den informasjonen som er relevant for problemstillingen (Larsen A. K., 2007, s. 98). Svarene fra intervjuene ble notert ned, komprimert og systematisert slik at en analyse skulle bli enklere å foreta.

Analysen handler enkelt sagt om å studere teksten for å se etter mønster og sammenhenger (Larsen A. K., 2017, s. 113). Før selve analysearbeidet, leste jeg gjennom det innsamlede materialet flere ganger, dette hjalp meg med å få oversikt. Under analysearbeidet har jeg kategorisert materialet i forskjellige kategorier, og deretter starte med en analyse ved å se etter mønstre, fellestrekk, forskjeller og sammenhenger. Når jeg skulle se etter mønstre, satte jeg opp en datamatrikse, der jeg enkelt kunne se det. Prosessen ble enklere av å få materialet i system. Til slutt vurderte jeg funn i forhold til eksisterende teori og forskning, for å finne mening til funnene. Ut ifra hvordan jeg valgte å analysere materialet, kan man si at jeg har vært innom innholdsanalyse (Larsen A. K., 2017, s. 114).

3.6 Metodekritikk

Bergsland og Jæger (2018, s. 80) mener at det er viktig å være kritisk til metoden man velger. I denne oppgaven har jeg valgt å bruke kvalitativ metode med intervju som innsamlingsstrategi, og det kan være fordeler og ulemper med denne metoden. Det som har vært en fordel med denne metoden er at jeg i utgangspunktet har hatt muligheten til å møte informantene ansikt til ansikt. En ulempe var at etter første intervju så kom det retningslinjer relatert til Covid-19 som gjorde at jeg ikke kunne møte informant nummer to ansikt til ansikt, men over telefon. Selv om et intervju måtte foregå over telefon, hadde jeg i begge intervjuene mulighet til å stille tilleggsspørsmål eller be de om å utdype.

3.6.1 Reliabilitet, validitet og generalisering

Reliabilitet handler om undersøkelsene jeg har gjort er pålitelige, og om jeg har vært nøyaktig i prosessen. Med kvalitativ metode er det ikke alltid enkelt å sikre høy reliabilitet. Med intervju som innsamlingsmetode er det en mulighet at informantene har blitt påvirket av meg som intervjuer eller situasjonen. Jeg hadde på forhånd tenkt å ikke påvirke informantene under intervjuene. Og prøvde på det når jeg utførte intervjuene. Jeg hadde på forhånd lagd en intervjuguide med åpne spørsmål som jeg skulle stille informantene, og planla å gi de god tid til å svare på spørsmålene, istedenfor å gi de en «liten dytt» i den retningen jeg vil de skal svare. Å behandle de innsamlede dataene nøyaktig, handler også om reliabilitet. Det jeg har gjort er å ha kontroll på for eksempel hvem som har sagt hva (Bergsland & Jæger, 2018, s. 80).

Validitet handler om gyldighet og relevans, som vil si at man samler inn data som er relevante for problemstillingen og at fakta som kan være med å forklare funnene ikke utelates. For at jeg skulle kunne få data og informasjon fra informantene som var relevant for min problemstilling, så lagde jeg en intervjuguide som skulle være et utgangspunkt for intervjuene. Det som er bra med intervju som innsamlingsmetode, er at man har mulighet til å rette opp i misforståelser eller å få informantene til å utdype eller forklare nærmere hva de mener. Det er med på å sikre validitet. Informantene hadde også mulighet til å snakke fritt og komme med erfaringer og synspunkter de syntes var viktige. Noen ganger måtte jeg sende den ene informanten tilbake til spørsmålet igjen, da han plutselig greide ut så mye at det han sa ikke lenger var relevant for problemstillingen (Larsen A. K., 2017, s. 93).

Siden jeg kun har samlet inn data fra to informanter fra to barnehager, så kan ikke resultatene generaliseres. Dette er en av ulempene med at jeg har kvalitativ metode i min oppgave. Bergsland og Jæger (2018) skriver at generalisering i kvalitativ metode handler om overførbarhet. I min oppgave har jeg gjort to intervjuer med to ulike informanter fra forskjellige barnehager. Slik at selv om undersøkelsene mine ikke gjelder alle barnehagene i landet, så kan undersøkelsen min gjelde i enkelte sammenhenger (Bergsland & Jæger, 2018).

3.7 Etiske retningslinjer

Behandlingen av personopplysninger er en svært viktig del av forskningsetikk, og det er lovfestet at informantene ikke skal bli krenket gjennom behandling av personopplysninger (lov om behandling av personopplysninger, 2012, §1 I Bergsland & Jæger, 2018, s. 83). Det jeg har gjort for at informantene skal være sikre på at jeg behandler personopplysningene deres konfidensielt, er å lage et informasjons og samtykkeskjema som de har måtte lest og signert. Samtykket innebærer at informantene har fått informasjon om undersøkelsens mål, og at deltakelsen er frivillig og at man kan trekke seg når som helst. Siden informanten har krav på å få informasjon om formålet med undersøkelsen og hovedtrekkene i studiet, så var det en del av informasjons og samtykkeskjemaet som ble sendt og signert av informantene. I informasjonsskrivet fikk de også informasjon om at de skulle være med på et intervju og hva det innsamlede materialet skulle brukes til (Bergsland & Jæger, 2018, s. 83). Informasjons og samtykkeskjemaet ligger som vedlegg 8.1.

Dataen som ble samlet inn skal behandles konfidensielt. Det vil si alt fra informantenes navn, til hvor de jobber og e-post adressen deres. Det å behandle noe konfidensielt, betyr at man ikke offentliggjør personlige data som kan avsløre informantens identitet. Derfor har jeg i oppgaven min valgt og gi informantene mine fiktive navn (Bergsland & Jæger, 2018, s. 85). Det er utrolig viktig av informantenes personvern overholdes.

4.0 Funn

Her vil jeg gi en kort presentasjon av funnene, før jeg går videre til drøftingsdelen. Mine hovedfunn er barnehagens uteområde, engasjert personale, tid, ulik kompetanse og ulikt syn på risikolek som kroppslig lek.

4.1 Barnehagens uteområde

Begge informantene mener det at barnehagens uteområde har utrolig mye å si for leken som foregår ute. De sier at de bruker utearealene som en tredje pedagog. Et godt uteområde, er et godt utgangspunkt til et stimulerende miljø for kroppslig lek. De mente at det er viktig at uteområdet gir muligheter for å utfolde seg på sitt fysiske nivå. De tror at et rikt og variert uteområde gir gode forutsetninger til den kroppslige uteleken. Kjell nevnte at barnehager med veldig kjedelige uteområder, ofte rapporterer at det er kjedelig å være ute, kjedelig for personalet og barna, og at det er et dårlig utgangspunkt for kroppslig lek.

Kjell sa at noe som ofte skjer er at personalet samles i grupper for voksenprat. Det han opplever da, er at barna blir veldig sentrert rundt personalet. Der de er, er det ofte en haug med barn rundt. Når denne samlingen skjer rett utenfor dørene, er det som regel et lite stimulerende område. Han har et lite hjertesukk rundt dette fenomenet, og mener at dersom man absolutt skal ha voksenprat, så kan man gjøre det på et område som har mer å tilby barna. I stedet for å stå sammen og snakke på asfalten, så kan man heller stille seg i skogen å prate, for skogen har mer å tilby barna.

Inger opplever ofte at de store barna bruker de fastmonterte apparatene til alt annet enn det de er lagd for. Hun observerer ofte at de klatrer opp sklia, leker politi og tyv under klatrestativer og at de leker jungel i dissestativene. Hun har erfart at barna ser at apparatene har mer å tilby, enn det de opprinnelig er lagd for. Selv om disse apparatene kan brukes til mye, er det ikke de som er mest populære. Det mest populære stedet i barnehagens uteområde er skogen. Hun vil derfor mye heller ha mer skog på uteområdet, i stedet for fastmonterte apparater. Hun mener at skogen har mye mer å tilby barna og at skogen er bra for både barnas og personalets helse.

4.2 Mål og pedagogiske planer

Begge informantene sier at de tar utgangspunkt i Rammeplanene for barnehagen (2017) når de skal jobbe med planlegging av utetiden. Inger sa at de ikke direkte bruker nedskrevne didaktiske planer for utetiden, men at de har utarbeidet en progresjonsplan for deres barnehage. I planen står det blant annet om hva barna skal få oppnå på turer, bruk av kroppen og sansemotorikk som skjer i lek.

Inger mener aktiviteten øker når hun gir personalet oppgaver og ansvar i utetiden. Da opplever hun at det blir en mer aktiv utetid for barna. Begge informantene legger til rette for refleksjon på gruppemøtene og dette mener de skaper eierforhold og bevisstgjøring i personalgruppen, om blant annet personalets syn på kroppslig lek. I disse møtene kan personalet dele kunnskap og reflektere sammen. Selv om de ofte har uteleken som tema på møter, opplever hun at det etter hvert sklir tilbake til gamle vaner, og de må ta det opp igjen. Kjell nevnte at på grunn av hans ekstra interesse for uteleken så er det han som har hovedansvaret i barnehagen for å lage mål og pedagogiske planer for det som skal skje i barnehagens uterom og utetid. Han sa også at det er mange mål som ikke er skriftliggjort, men at de er veldig tydelige på at personalet skal være aktive og at målet deres er at flest mulig skal være så aktive som mulig sammen med barna. Begge mente at det kanskje ville virke positivt om målene for utetiden ble skriftliggjort, fordi ansatte og vikarer vil ha felles skriftlige retningslinjer å forholde seg til. Både mål for barna og personalet. De har begge også erfart at mange vikarer ikke vet hva Rammeplanen (2017) er, noe de vil forandre.

4.3 Voksenrollen

Begge informantene sier at et stimulerende miljø handler om uterommet og det sosiale, blant annet voksenrollen. Informantene har merket seg at personalet i barnehagen har ulike roller i utetiden, og mente at ulikt engasjement kan være en faktor. En inspirerende, deltakende og motiverende ansatt, er den som deltar i leken. De har lagt merke til at rollene kan veksle litt, og at noen kan ha samme rolle oftere. De har opplevd den observerende ansatte, den deltakende ansatt, den redde ansatte og den ansatte som virker og tro at utetiden er en ekstra pause på sine avdelinger.

På storbarnsavdelinger er barna som regel selvstendige. Noen av barna kan trenge rom for å leke uten personalet til stede, men de ansatte må fortsatt være i posisjon til å ta imot

invitasjoner fra barna. Inger sa at en vanlig invitasjon til lek som ofte blir avslått hos dem er «*kom og kjøp, sukker og løk*», som er en tydelig invitasjon til å være med å leke. Det er også personalets ansvar å se etter om en ansatt trengs i leken for eksempel for å inkludere noen. Kjell trekker fram en modell der det handler om at man må tilpasse seg barnets forutsetninger og behov. Modellen sier: «Hvis de trenger det går jeg først foran og viser vei, etter hvert når de forstår litt mer går jeg over til å være ved siden av, og når leken er i god gang og jeg føler de ikke trenger meg like mye, går jeg bak». Personalet er veldig viktige forbilder for barna sin aktivitet. «*Aktive voksne gir aktive barn*» var et sitat som gikk igjen hos begge informantene. De har lagt merke til at desto mer personalet engasjerer seg og er aktive sammen med barna i utetiden, desto mer aktive blir barna.

Barnehagene informantene jobber i har fokus på personalets holdninger i utetiden. Holdningene gjelder: aktivitet, kroppsspråk og voksenprat. De prøver å ha søkelys på at utelek er en positiv ting. Inger nevnte også at en utfordring kan være alder. Hun mener at det hos noen kan henge igjen gamle holdninger, eller at utdanningen deres er utdatert. De tar opp voksenrollen som tema i møter og reflekterer seg fram til mål de skal jobbe mot. Med et felles mål, mener informantene at personalet får et eierskap til arbeidet og vil skape motivasjon for videre arbeid. De har også uteleken og personalets deltakelse på agendaen noen ganger. De mente også at det burde være på agendaen oftere, slik at vi ikke glemmer oss og sklir tilbake til gamle vaner. Et spørsmål Inger spurte seg var, hvorfor er det så stor forskjell på å leke inne og ute? Det burde jo være det samme?

Begge mener at det enkleste er å være inspirerende for de andre i personalet ved å selv være en god rollemodell i utetiden. En i personalet som bidrar til lek blant barna, en som inspirerer barna til aktivitet, er initiativrik og samtidig ivareta det som handler om sikkerhet og kontroll. Om man selv er en engasjert ansatt i utetiden, kan det hende at de andre ser det og det smitter over på dem. Kjell nevner et eksempel der en vikar tok initiativ og begynte å lekesloss med en annen ansatt på en snøhaug, noe barna syntes var interessant, da de også ble med.

Inger nevnte at hennes personalgruppe var på et kurs i 2019 der fokuset var risikolek og robuste barn. Der lærte de blant annet at «*er man med på leken, må man tåle steken*», de fikk også prøve seg på lekeslåsning og lek med pinner. Det syntes de var gøy, og de kjente at barnet inni dem våknet til, sammen med konkurranseinstinkt. De fikk alle litt bank, men det var gøy ble konklusjonen. Kanskje kan deltakelse på slike kurs være med på å finne barnet i de ansatte, og bevisstgjøre hvor bra boltreleken er?

4.4 utfordringer i forhold til personalets tilstedeværelse

Begge informantene nevnte at det er utfordringer i forhold til personalets tilstedeværelse. Kjell nevnte blant annet, at barn og ansatte veldig fort blir «smittet» av de ansattes holdninger til å være ute. Han ga et eksempel på at om man som barn står sammen med en ansatt som synes det er kjipt å være ute, så blir det kjipt å være ute. Noen av de ansatte ser på utetiden som et friminutt der voksenpraten er sentral. De sier at selv om mye av det som snakkes om er barnehagerelatert, så er det også mye prat om ting som ikke hører hjemme i en barnehagehverdag. I Ingers barnehage tar de opp tema «voksenprat» til drøfting med jevne mellomrom. Hun mener at det er alt for lett for de ansatte på storbarnsavdelinger og starte «syklubb» i utetiden, fordi barna klarer å leke seg selv. Voksenpraten mener begge informantene er en problemstilling pedagogiske ledere bør tørre å ta opp med personalet. Begge nevnte også at om man er mer opptatt av voksenpraten, er det lett og ikke se barn som faller utenfor leken, noe som er negativt.

Begge nevner at det er utfordringer knyttet til bemanning. Ofte blir tiden barna er ute brukt til møter og pauser, Inger fortalte at hun prøver å ha mest mulig pauser før utetiden, men det er ikke ofte det lar seg gjøre. Når det for eksempel er møter, er det ofte vikarer som er ute sammen med barna. Vikarene har som regel ikke samme kompetanse som barnehagelærere, så de sliter med å finne tid som de kan bruke til å veilede vikarer. Hvor mye tid skal de ta av utetiden? Det brukes også mye tid til å telle barn og passe på at det er trygt nok. I den barnehagen Inger jobber har de ansatte ett sted de skal være på gjennom hele utetiden, slik at de får dekket hele uteområdet. De har en fast ansatt som har hovedansvaret for å telle barna, og overbringe beskjeder. I utetiden deres er det ikke mine og dine barn, men alles barn. Dette krever at personalet stoler på hverandre. Det fortalte hun at var for å sikre at alle barna skulle bli sett og hørt, og at de ansatte ikke skal løpe rundt å telle sine barn. Slik sikrer de at man slipper å forlate en god lek for å telle egne barn, slik sikrer de at barna får gode lekopplevelser ute sammen med personalet.

Kjell sa at en av de største motstanderne mot kroppslig lek, er risikoen for skade. Han mener at pedagogiske ledere bør bli flinkere på å bevisstgjøre de i personalet om risikolek og skader. Man kan for eksempel se filmer og plukke fram små detaljer som en film av et barn som ser under seg for å sjekke om foten hans treffer den greina han tenker å klatre opp på. Statistikken sier ifølge Kjell at det i norske barnehager blir nesten ingen skadet, og de skadene som er, er veldig lite alvorlige. Han mener at vi har en frykt som ikke står i stil til statistikken. Og at

frykten er ubegrunnet. Kjell sa videre at media er flinke til å sette søkelyset på skader i barnehager, slik at det skaper en frykt blant de ansatte. Det går utover de som ønsker å ha en mer aktiv utetid, eller mer risikofylt lek i utetiden.

5.0 Drøfting av funn

Jeg vil nå drøfte mine funn med utgangspunkt i problemstillingen: *«Hvordan kan de ansatte i barnehagen jobbe med å fremme et stimulerende miljø for kroppslig lek hos barna i alderen 3-6 år i utetiden?»*.

5.1 Barnehagens uteområde

Rammeplanen (2017) er en forskrift til barnehageloven og er til for å gi barnehagen og de ansatte retningslinjer på hva barnehagens innhold skal være og hva personalets jobb er. Den gir barnehagen og barnehagepersonalet flere oppgaver som er knyttet til stimulerende miljø og barns kroppslige lek. I Rammeplanen (2017) står det: «I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre» (KD, 2017, s. 22). Hva mener Rammeplanen (2017) med et stimulerende miljø? Kan det tolkes ulikt? Informantene mente at barnehagens uterom er et godt utgangspunkt for et stimulerende miljø som skal fremme barns kroppslige lek.

I barnehagen foregår som regel uteaktiviteten i barnehagens uteområde eller i nærmiljøet. Forskning viser at hvordan uteområdet er utformet, har stor betydning for barns utvikling. Barnehagens uteområde skal være utformet slik at det skal passe alle barn og gir dem et godt utgangspunkt for å delta i lek og aktiviteter (Storli, 2017, ss. 340-341). Det er flere faktorer som skal til for å skape et stimulerende miljø for kroppslig lek, vi har de fysiske og de sosiale faktorene. De fysiske er uteområdet, og de sosiale er venner å leke med eller deltakende ansatte som kan sette i gang eller berike en lek (Storli, 2017, s. 340). For å måle kvaliteten på et stimulerende miljø, kan man peke på de fysiske rammene som finnes i uteområdet. Da må man ta utgangspunkt i lekeapparatene og barnehagens uteområde. Informantene beskrev uteområdene sine slik; store, kupert terreng, noen fastmonterte apparater, masse løse materialer, litt skog og nærhet til skogen. Med tanke på barnas fysiske utvikling, så vil jeg tro kupert terreng og skog by på fysiske utfordringer for de største barna, samt spenning, risiko og mestring. Områdene som beskrevet, vil nok utfordre barna. Informantene uttrykte også at det er viktig å se mulighetene i barnehagens uteområde, ikke begrensningene. Men er det kun det fysiske uteområdet som bestemmer om miljøet er stimulerende nok for barna?

Barnehagens uteområde har utrolig mye å si for leken som foregår ute. En teori som kan brukes for å måle kvaliteten på uteområdet i en barnehage, er Gibsons (1979) teori om

affordances. Teorien handler om at bevegelser alltid læres i en kontekst, i et samspill med omgivelsene i et område og i samsvar med hvordan barnet oppfatter sine omgivelser som en arena for kroppslig lek. Begrepet kan oversettes til norsk, og vil da bety «å tilby». Teorien kan forstås som hvilket tilbud omgivelsene gir til enkeltindividet, og hvilke muligheter det er for bruk. Elementer i uteområdet som et klatrestativ, vil for barnet oppfattes som funksjoner. Hva kan dette klatrestativet tilby meg? Affordances kan forklares som muligheter til å ta i bruk de utfordringene og funksjonene de ulike elementene i uteområdet har å tilby (Fjørtoft, 2017, s. 186). Kjell tenkte på uteområdets affordances når han forklarte sitt lille hjertesukk. Han mente at om ansatte absolutt skulle samles for voksenprat i utetiden, at de kunne samles på et sted som kunne tilby barna noe mer enn det asfalten rett utenfor garderobedøra gjør. Han nevnte skogen som et eksempel. Rammeplanen (2017) nevner blant annet at personalet skal gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer (KD, 2017, s. 50). Med tanke på det Rammeplanen (2017) sier om dette, mener jeg at Kjell har et poeng med det han sier. Skogen vil ha mer å tilby barna enn en flekk med asfalt. Informantenes barnehager som beskrevet over, hadde blant annet fastmonterte apparater. Apparater som ei sklie ble ikke så mye brukt til å skli i av de eldste barna, de brukte den til å klatre opp i stedet. En av barnehagene hadde masse materialer tilgjengelig, slik at barna kunne få drive konstruktiv lek. Når de beskrev uteområdene, så kom det fram at barna så mange flere muligheter i uteområdet enn personalet. For eksempel hadde personalet i den ene barnehagen forventet at barna skulle bygge hytter når de fikk tilgang på materialer, men de bygde en sykkelrampe. Dette kan være tegn på at noe så enkelt som en bakke kan tilby mye for et barn, mer enn de ansatte kan se at det tilbyr? Kanskje kan personalet ta på seg «barneperspektiv briller» for å se hva et område kan tilby? Informantene mente et bra uteområde, var et område som er rikt og variert, og som gir mulighet for å utfolde seg på sitt nivå.

5.2 Mål og pedagogiske planer

Rammeplanen (2017) nevner at personalet blant annet skal: «være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring» og «gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet» (KD, 2017, s. 50). Her legger Rammeplanen (2017) faktisk noen føringer for personalet i barnehagen. Det står at personalet skal være aktive, tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring. Selv om barnehagene til informantene ikke har nedskrevne planer eller føringer for

personalet i utetiden, så står det altså nedfelt i Rammeplanen (2017) hva de skal gjøre. Om personalet som jobber i barnehagen har lest Rammeplanen (2017) er et spørsmål man kan stille. Kanskje bør personalet bli kjent med rammeplanen på for eksempel personalmøter? Informantene la stor vekt på at de tar utgangspunkt i Rammeplanen (2017) når de planlegger utetiden. Selv om de ikke direkte bruker pedagogiske planer for utetiden, så har Inger lagd en progresjonsplan som fokuserer på blant annet det kroppslige.

5.3 Voksenrollen

Tidligere nevnte jeg at et stimulerende utemiljø består av det fysiske uteområdet og det sosiale som kan være venner eller engasjerte ansatte. Derfor vil kvaliteten på utemiljøet i barnehagen påvirkes av hvem vi er sammen med og hva vi gjør der. Noe som kan gjøre personalet og det pedagogiske innholdet for utetiden til en viktig faktor for et stimulerende miljø (Storli, 2017, s. 347). Informantene fortalte at et stimulerende miljø handler om uterommet og det sosiale, blant annet voksenrollen, noe som støttes av Fasting (2017) og Öhman (2012). Fasting (2017, s. 57) mener at voksenrollen er en del av et stimulerende miljø. Hun mener at noen av voksenrollens oppgaver er å støtte og sanksjonere barns lek, samt og ta vare på barnas lekerfaringer og gi dem nytt stoff som de kan bruke som inspirasjon til videre lek eller å skape en ny lek. Stoffet som man kan presentere for barna, kan for eksempel være en historie eller et bilde. Det virker som at informantene, Öhman (2012) og Fasting (2017) har noe samme oppfatning av hva voksenrollen i et stimulerende miljø innebærer. Alt tatt i betraktning så handler ikke et stimulerende miljø om kun det fysiske uteområdet, men også om de ansatte og hva de kan tilby barna. Hvordan personalet skape et stimulerende miljø? Jeg kan trekke fram et eksempel jeg fikk under et av intervjuene. Informanten fortalte at en vikar i utetiden begynte å klatre opp på en stor snøhaug for å lekesloss med en annen ansatt. Dette virket det som barna syntes var interessant, da de også ble med på leken. Med utgangspunkt i dette eksempelet, var vikaren med på å skape et stimulerende miljø som ga utfordringer og fremmet kroppslig lek. Informantene ga flere eksempler på hva som kan medvirke til et stimulerende miljø. De nevnte blant annet engasjement blant personalet.

Det er viktig for barn å få leke, det er også viktig å få lov til å være med å leke. I følge Öhman (2012, s. 15) er lekeklimaet i ei barnegruppe, personalets ansvar. Noe som vil innebære blant annet at personalet må observere barnas lek og samspill. De kan stille spørsmål som; hvordan leker barna? Hvem leker de med? Hvordan inviterer de til lek?

Personalet kan ut ifra de observasjonene og erfaringene de gjør av barnas lek og samspill, hjelpe barns med å skape eller opprettholde et godt lekeklima med positive samspill. Det sies at når en barnehageansatt observerer barnas lek, gjør det at den ansatte kan hjelpe til å løse konflikter, bringe inn ny inspirasjon eller styre leken over i noe nytt. For eksempel så kan en observerende ansatt se at to barn har lekt det samme i flere dager nå. De leker at de går tur med hunden. Den observerende ansatte kan da komme inn i leken og gi dem et lite «læringsdryss» ved for eksempel å fortelle om Laika, den første hunden i verdensrommet. Kanskje vil barna bruke den inspirasjonen videre i leken sin, å ta en tur til verdensrommet? Kanskje kan den ansatte bli med i leken å hjelpe de på vei? Spørsmålet er om alle ansatte er observerende nok? Og om de er aktive, viser interesse, er engasjerte og til stede slik som barna ønsker? En ting er å observere leken, en annen ting er å bringe noe nytt inn i leken eller skape noe nytt.

Grindberg og Jagtøien (1992, I Osnes, Skaug & Kaarby, 2012, s. 35-39) deler voksenrollen inn i fire kategorier. De fire kategoriene er lekekamerat, veileder, tilskuer og parallell-leker. Osnes, Skaug og Kaarby (2012, s. 39) har lagt til igangsetteren som en femte kategori. Begge informantene ga uttrykk for at de har observert de ansatte i flere roller når det kommer til leken i utetiden. Kjell fortalte at han selv er en igangsetter ofte, men at han noen ganger må ta andre roller også, som for eksempel veilederrollen og lekekamerat. Han har i sin personalgruppe observert flere ulike roller blant de ansatte. Alt fra igangsetter og lekekamerat, til tilskuer, også tilskuere som ikke er tilskuer for å observere, men for å ha voksenprat. Kjell mener også at det er de menneskelige ressursene som finnes i barnehagen som hele tiden avgjør kvaliteten på tilbudet barna får, og personalet kan også være deltakende i å forme uteområdet i barnehagen, altså rammene til et stimulerende miljø. Inger mente at det nesten kunne forventes at personalet på avdelingen hennes er i stand til å vurdere hvilken rolle de skulle ta, basert på forutsetninger og situasjon. For personalet i barnehagen, så burde det prinsipielt ikke være forskjell på å være inne eller ute. Utetid og utelek bør ifølge Kjell og Inger ikke sees på som en pause i det pedagogiske arbeidet, men som en mulighet til å fremme kroppslig lek hos barna. En oppfatning som barnehager har, er at det selvskapende barnet lærer best gjennom å oppdage og gjøre, prate og reflektere. Dette er en oppfatning som burde gjelde like mye ute som inne mente informantene.

Frileken har en viktig posisjon i barnehagen og personalet betrakter ofte frilek som en viktig del av barnehagehverdagen. Hva som kategoriseres som frilek, kan diskuteres. Oppfatter barna leken som frilek om inspirasjonen og initiativet kommer fra en ansatt? Både Kjell og

Inger hadde tanker rundt at personalet kanskje opplever rollen sin i uteleken som uavklart. Storli (2017, s. 347) støtter deres tanker om dette. Han sier at mange kan oppfatte sin rolle som uavklart. Noe det kan være flere årsaker til, men at en årsak kan være at rolle- og ansvarsfordelingen mellom de ansatte ikke er definert. Hvorfor føler flere i personalet at rollen deres er mer uavklart i uteleken, i forhold til inneleken? Begge informantene la fram at kanskje det burde skriftliggjøre personalets rolle-, ansvarsfordeling og oppgaver i utetiden, for å gjøre oppgavene mer tydelige for personalet.

Leken er barns primære arena for å uttrykke seg selv. Öhman (2012, s. 15) hevder at leken er viktig. Dette mener hun fordi at leken kan skape en god selvfølelse, kompetanse og mestring hos barnet. Skal barna oppleve å kjenne på en god selvfølelse, kompetanse og mestring, er det viktig at de får tid og rom til å leke. Det er viktig å huske på ingen barn er like. Askland (Askland, 2015, s. 20) sier at barn er forskjellige og har ulike behov når det for eksempel kommer til kontakt. Noen barn krever mye oppmerksomhet og kontakt, mens andre kan være tilbakeholdne og mer forsiktige. Og om en ansatt ikke er oppriktig deltakende i det som skjer, så er ifølge Osnes, Skaug og Kaarby (2010, s. 40) barn verdensmestre til å gjennomskue dem. Kjell nevnte en modell der han mente at de ansatte måtte tilpasse seg barnets behov. Om man vet at et barn trenger det, så går han foran og viser vei, og etter hvert som de forstår mer så går han litt mer ved siden av barnet, og når barnet er godt i gang med lek og han føler at barnet ikke trenger han, så trekker han seg litt tilbake og går bak. Hvordan kan man fange opp de barna som ikke oppsøker de ansatte? Hvordan vet man om man skal ligge foran, ved siden av eller bak? Alle barn har i følge Askland (2015) et grunnleggende behov for kontakt. Og at det ikke er ikke ukjent at mange barn ønsker personalets oppmerksomhet. Den kontakten som barnet og den ansatte har, er i en dynamisk utvikling og er en avgjørende del av barns utvikling (Askland, 2015, s. 23). Hvis det Askland (2015) mener stemmer, så mener jeg at personalet i barnehagen bør investere mye tid til å skape gode tilknytninger og relasjoner med barna, samt vedlikeholde kontakten.

Rammeplanen (2017) stiller krav til barnehagens innhold og personalet, noe som vil kreve personalets tid. Tiden vår er noe av det viktigste personalet kan gi barna i barnehagen. Om et barn har noe det vil fortelle eller uttrykke, er det viktig at personalt kan ta seg tid til å sette seg ned sammen med barnet. Barnet må få et inntrykk av at den ansatte har all tid i verden til å høre på barnet og dekke dets behov (Pape, 2000, s. 115). Informantene fortalte at de brukte av utetiden til å ha møter og pauseavviklinger, det begrunnet de med at det var enklere enn om de skulle gjort det i innetiden, da det ville vært mange barn på et lite område med lite

personale, som ville ført til konflikter. Hvordan ville det vært å slå sammen to avdelinger inne, med bemanning fra en avdeling? Kan man leie inn ekstra hjelp på de dagene det skal være møter, slik at kvaliteten på utetiden med tanke på bemanning ikke blir dårligere? Eller stopper barnehagens økonomi det forslaget? En kan jo spørre seg om alle disse møtene er nødvendige. Informantene sa begge at de opplever mye voksenprat i utetiden, det kan være samtaler som ikke hører hjemme i en barnehage, men også beskjeder angående barna eller noe som har hendt, som vedkommende trenger å vite. Om det ikke hadde blitt gjennomført avdelingsmøter, så måtte uansett innholdet fra disse møtene funnet plass i barnehagehverdagen. Da er det mulig at det kanskje hadde blitt enda mer prat mellom ansatte i utetiden, som stjeler tid fra barna. Ville det vært bedre enn å ha møter?

Om barnehagepersonalet burde delta i barns lek og på hvilke premisser det burde skje på, er et meget omdiskutert tema. Mange forskere innen utviklingspsykologi mener ifølge Hendry og Kloep (2003, s. 86) at den viktigste fasen i et barns liv er den tidlige barndommen, dette begrunner de med at det er i tidlig barndom selve grunnlaget blir lagt for all fremtidig utvikling. Med Hendry og Kloeps (2003) ord i bakhodet, så er nok årene i barnehagen utrolig viktige, man kan si at det er i barnehagen selve grunnmuren for utviklingen legges. Før i tiden trodde man at modning var det som utviklet menneskers bevegelser. Med forskning så fant de senere ut at det kreves mer enn modning for å utvikle bevegelser, det kreves også trening (Sigmundsson & Pedersen 2000 I Hendry & Kloep, 2003, s. 90). Om man legger det Sigmundsson & Pedersen sier til grunnlag for barnehagen, så har barnehagepersonalet et stort ansvar for at barn skal få muligheten til å lære seg disse ferdighetene. De mener også at barn lærer alle de nødvendige grovmotoriske ferdigheter og bevegelser gjennom for eksempel frilek ute hvis en legger føringer og rammer for det som skal skje. Hvordan kan personalet i barnehagen lære barna ulike bevegelser? Finnes det en plan for dette?

Engasjert personale er en viktig faktor i en god barnehage. Det innebærer at de tar jobben på alvor og har et mål med det de gjør. En god barnehage kan være en lærende barnehage, som vil si at kompetanse og kompetanseheving er viktig. Alle kan ha potensiale, bortsett fra de som man kan se på at ikke ønsker å være i barnehagen (Gotvassli, 2004, s. 23). Med tanke på dette så tror jeg det er viktig å stille seg kritisk til ansatte som ikke har kvalifikasjoner til å jobbe i barnehage, fordi barnehager trenger folk som vil jobbe er engasjerte og kvalifiserte. Tar man utgangspunkt i det som Gotvassli (2004) mener, så tenker jeg at alle barnehageansatte bør ha noe kunnskap om barns utvikling i et stimulerende miljø og personalets rolle i det. Ikke alle barnehageansatte er utdannet, jeg mener at de med utdanning

og kunnskap kan videreformidle og dele sin kunnskap. Informantene mente jo at man kunne øke personalets kunnskap og kompetanse rundt kroppslig lek ved å reflektere sammen på et avdelingsmøte eller dra på kurs. Kjell mente også at det å fortelle hva man gjør og hvorfor når han gjør ting, også kan være med å skape kunnskap og kompetanse hos personalet.

Barnehagepersonalet skal ha evner til å skape et trygt og sosialt miljø for barna i barnehagen, samt strukturere et pedagogisk innhold og være gode rollemodeller (Buaas, 2009, s. 54).

Buaas (2009, s. 58) trekker videre fram viktigheten av personalets tilstedeværelse i øyeblikket. De å kunne se barna og møte dem der de er. Det å kunne forholde seg til barnas opplevelser er et av flere elementer som må til for å være til stede i øyeblikket. «*Når voksne liker å leke- og dermed oppmuntrer til lek, blir barnas lek rikere og mer variert*» (Grindberg & Jagtøyen I Buaas, 2009, s. 58). Lekforskning har dokumentert at barn i stor grad henter inspirasjon til lek fra sone nære voksne. At en ansatt i barnehagen er leken, har humor og en evne til å være til stede i øyeblikket er viktige sider for at den ansatte fullt og helt kan delta i barns skapende prosesser (Buaas, 2009, s. 58). Ross (I Buaas, 2009, s. 56) er veldig opptatt av personalets lekenhet og mener det er et viktig virkemiddel, sammen med humor. Noe som kan være viktig å huske på, er at personalet i barnehagen er rollemodeller for forskjellige barn. Ingen barn er like eller har like behov. Barna kan ha ulike kjønn, bakgrunn, kultur og væremåte. Det å huske at man er rollemodeller i alt man gjør, tror jeg er viktig.

5.4 Utfordringer i forhold til personalets tilstedeværelse

Informantene mine fortalte at de opplevde ulikt engasjement blant de i personalet når det kom til uteleken. Noen har «friminutt» mens andre er veldig aktive sammen med barna. De nevnte at det som regel er den aktive ansatte som fikk mest oppmerksomhet og tiltrakk seg barna. Hva tenker barna om de ansatte som har «friminutt» i utetiden? Kan holdningene smitte over på de andre i personalgruppa? Eller barna? Jeg kan tenke meg at den aktive, engasjerte ansatte får mer oppmerksomhet fra barna enn observatøren som ikke er så engasjert, som vil si at barna kommer til den aktive ansatte. Når barna ikke er så nysgjerrige på den uengasjerte observatøren, kommer de ikke dit, som mulig kan føre til at engasjementet til vedkommende ikke blir større, og en dårlig trend vil mulig fortsette. Personalet i barnehagen må føle at det er meningsfylt å gjøre noe sammen med barna, noe som kanskje bør være et kriterium for å jobbe i barnehage? Uansett om det er ute eller inne, så bør det gjelde, tiden bør fylles med noe. Videre fortalte informantene at det er noen som alltid har samme rolle når de er ute, mens

andre kan være innom flere roller ilt en dag. Inger fortalte at de har et system i barnehagen som skal sikre at alle barn skal ha tilgang til en ansatt, om det er for lekstøtte, trøst eller annet. De ga de ansatte egne ansvarsområder, der de skulle være tilgjengelige for barna den dagen. Jobben med å ha kontroll på antall barn, rullerte de på. Dette systemet gjør at personalet er nødt til å være aktive, og ikke har like stor mulighet til å klynge seg sammen å ha voksenprat. Avdelingen til Kjell har hatt en utfordring med at det ofte er de samme som har den samme rollen hele tiden. Ifølge Skogen og Haugen (2005, ss. 95-96) så er holdningstendensene til mennesker relativt konstante. Det kan anføres at hos noen i personalet er holdningene så innarbeidet at det kan være vanskelig å få til en endring. For at ei personalgruppe skal fungere best mulig sammen, krever det samarbeid. For ulike holdninger kan ofte føre til konflikter og uenigheter blant personalet. Informantene fortalte at om slike konflikter skulle oppstå i deres personalgruppe, ville de tatt det opp på et avdelingsmøte, uten å gå til personangrep. De sa også at pedagogiske ledere bør bli tøffere til å si ifra direkte til den det gjelder. Kjell mente at vi i norske barnehager er for redde for å trække andre på tærne.

I utetiden så vil antallet barn og ansatte handle om kvalitet på uteleken og hvor mye tid hvert enkelt barn får sammen med en ansatt til å skape eller vedlikeholde relasjoner. Det vil være forskjell på om personalet er ute sammen med ei stor eller lita gruppe barn, med tanke på hvor de ansatte retter oppmerksomheten sin. Er det få barn, så vil enkeltbarnet oppleve mer involvering fra de ansatte, i forhold til om det er mange barn ute. Er det mange barn ute, så vil den ansattes oppmerksomhet automatisk rette seg mer mot det å skulle ha oversikt (Storli, 2017, s. 348). Informant Inger fortalte at de har et system i utetiden som skulle sikre at alle barn skulle ha tilgang på en ansatt i nærheten av der de lekte. Dette for å sikre at alle barn fikk tilgangen på eventuell hjelp, støtte og lekekompis om de trengte det. Ettersom de hadde en ansatt til å ha total oversikt i utetiden, kunne de ansatte som var plassert rundt om i uteområdet ha søkelys på barna som var der. Men igjen så vil jo kanskje et slikt system svekkes om det for eksempel er møter en dag? Er det få ansatte ute, så kan kanskje det føre til at de ansatte ser mer på helheten i uteområdet, som mulig kan gå på bekostning av enkeltbarnet? Derfor tror jeg det er en lur ting som Inger fortalte, at de kun har møter en dag i uka, slik at de fleste dagene vil ha mest mulig bemanning i utetiden.

Osnes, Skaug og Skaarby (2010, s. 137) hevder at kroppslig lek er aktivitet som foregår med moderat til høy intensitet med en puls som ligger over hvilenivå. Moser (2017, ss. 30-31) mener at den kroppslige leken er lek som skjer gjennom bevegelse. Den frie leken hos barn er den leken som kroppslig lek oftest forekommer. Moser (2017) fortsetter med å fortelle om at

mennesket er skapt for bevegelse og at kroppslig lek har en egenverdi for barn. En av informantene mente at noe han ofte møtte på i barnehager, var motstand mot risikolek, en form for kroppslig lek, fordi at barna kan skade seg. Han trodde en av grunnene til motstanden var at ingen vil ha ansvaret om et barn skader seg. Derfor mener han at pedagogiske ledere bør bli flinkere på å bevisstgjøre personalet om risikolek, fordelene med det og om skader. Han mente at de for eksempel kunne se filmer som de kunne reflektere rundt, der de kan legge merke til detaljer som at et barn ser under seg om det er ei grein der før barnet setter ned foten. Man kan også trekke fram statistikk og artikler som viser hvor lite alvorlige skader det er i norske barnehager. Skal man kutte ut risikolek fordi vi ikke vil at barna skal få skrubbsår? Skal ikke barnehagen være et trygt sted? Vil det komme noe positivt ut av å la barna leke med risiko?

Forskning har poengtert viktigheten av at barn klarer å håndtere risiko. Om barn skal klare å håndtere risiko, så må de få muligheten til å skaffe seg erfaringer og utfordre seg selv. Sandseter (2010, 2013) har utført forskning på barns fysiske og motoriske lek. Forskningen viser at barn trenger erfaring med skummel og artig lek, altså risikolek. Hennes definisjon på risikolek er, fysisk lek som er utfordrende og spennende og innebærer en risiko for at man kan skade seg om det går galt (Fasting, 2017, s. 52). Barna får gjennom å engasjere seg i risikolek en mulighet til å oppøve seg naturlig bedre risikomestring. Barn bør ifølge Boyesen (1997 i Sandseter, 2017, s. 58) få lov til å leke risikofylt, og er enig med Fasting (2017) og Sandseter (2010, 2013) om at risikolek er viktig for barns risikomestring i fremtiden. Jeg tror at å ha et stimulerende miljø for kroppslig lek og risikofylt lek, er positivt for barna. Basert på alt det positive som kommer ut av det.

6.0 Avslutning

Møter, pauseavviklinger og voksenprat i klynger kan sette preg på uteleken, spesielt om det er lite personale ute. Uteleken blir av flere sett på som «frilek», og at denne tanken gjør at det ofte ikke er noe pedagogisk innhold. I intervjuene fikk jeg høre at det var variasjoner i de personalets deltakelse, om de er observerende, aktive eller har friminutt i utetiden. Jeg har kun sett på voksenrollen i barnehagens uteområde, så kan ikke si noe om hvordan den er for eksempel på en utflukt. Kanskje vil de ansattes engasjement forandre seg? Intervju som metode har gitt meg masse informasjon å jobbe med, hadde jeg hatt større omfang og mere tid, ville jeg nok ha hatt observasjoner i barnehagen også. Det jeg opplevde med intervjuene var at begge informantene mine svarte ganske likt, begge var positive til uteleken og mente at voksenrollen er noe de burde jobbe med.

Jeg har kommet fram til at det er flere faktorer som må til for å skape et stimulerende miljø for kroppslig lek. Det fysiske miljøet og det sosiale som er barna og personalet i barnehagen. Uteleken bør på lik linje som inneleken ha noen form for pedagogisk innhold, men at det fortsatt skal være plass til spontanitet. For at uteområdet ikke skal være kjedelig for de eldste barna, er voksenrollen sentral. Personalet kan for eksempel introdusere nye ting som skaper rom for erfaringer, mestring og opplevelser som gir de noe. I denne teksten er det flere som har uttalt seg om at det er personalet i barnehagen som avgjør kvaliteten på et stimulerende miljø som barnehagens uteområde. Dette er noe jeg fikk inntrykk av at informantene også mente. Barnehagepersonalet har en utrolig viktig rolle når det kommer til å inspirere og stimulere barn til kroppslig lek. Ansatte som er aktive, til stede, tar seg tid, engasjerer seg og viser interesse for det barna gjør, blir ofte oppsøkt av barna om de trenger hjelp eller vil invitere de med på lek. Når de ansatte i barnehagen deltar i leken, kan de for eksempel motivere barn til å mestre kroppslige utfordringer, som for eksempel å klare å klatre ned fra treet selv. Noe som vil føre til mestringsfølelse hos barnet og mulig motivasjon til å utfordre seg ytterligere. Personalets kompetanse om stimulerende miljøer for kroppslig lek, mener jeg bør legge grunnlaget for arbeidet med tema. Kartlegg kompetansen i voksenalderen, og bruk den.

Oppgaven vil ikke gi et konkret svar på hvordan det er i alle landets barnehager. Kanskje kan den skape et lite bilde av hvordan det er i noen barnehager eller være til hjelp hvis noen tenker å jobbe med voksenrollen i uteleken. Arbeidet med oppgaven har gitt meg et lite innblikk i hvordan en slik «forskningsbasert» oppgave kan utføres. Samtidig som det har vært en

spennende og krevende prosess. Tema er noe jeg kunne tenkt meg å jobbe videre med, da jeg mener at voksenrollen i uteleken ikke får nok oppmerksomhet.

7.0 Litteraturliste

- Askland, L. (2015). *Kontakt med barn*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2018). *Bavhøloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Buaas, E. H. (2009). *Med himmelen som tak. Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fasting, M. L. (2017). *Barns utelek*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fjørtoft, I. (2017). Barn og bevegelse: Læring gjennom landskap. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (ss. 180-195). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Gotvassli, K.-Å. (2004). *Et kompetent barnehagepersonale. om personal- og kompetanseutvikling i barnehagen*. Kristiansand S: Høyskoleforlaget AS.
- Hendry, L., & Kloep, M. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag.
- KD. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Larsen, A. K. (2007). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode (2. utg)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Moser, T. (2017). Barns kroppslighet som del av barnehagens helhetlige dannelsesoppdrag. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (ss. 22-42). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. E. (2012). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. M. (2010). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Pape, K. (2000). *"Æ trur dæm søv". Om aktive voksne og sosial kompetanse i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget AS.
- Sandgrind, S. W. (2020, mai 8). *Førstelektor: Derfor er boltreleken verdifull*. Hentet fra [www.barnehage.no](https://www.barnehage.no/artikler/forstelektor-derfor-er-boltreleken-verdifull/450260): <https://www.barnehage.no/artikler/forstelektor-derfor-er-boltreleken-verdifull/450260>

Sandseter, E. H. (2017). Det opplevelses- og spenningssøkende barnet. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (ss. 53-64). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sigmundsson, H., & Pedersen, V. A. (2000). *Motorisk utvikling*. Oslo: SEBU.

Skogen, E., & Haugen, R. (2005). Holdninger og kommunikasjon. I E. Skogen, R. Haugen, M. Lundestad, & M. V. Slåtten, *Å være leder i barnehagen* (ss. 95-107). Bergen: Fagbokforlaget.

Storli, R. (2017). Bevegelseslek i barnehagens uteområde. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen - Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (ss. 335-351). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse - en innføring i kvalitative metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum.

8.0 Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Voksenrollen i uteleken»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt der formålet er å finne ut mer om voksenrollen i utetiden. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å finne ut mer om de voksnes rolle i utetiden i barnehagen. Er alle bevisst sin rolle? Hva er den voksnes ansvar i utetiden? Ut ifra informasjon som jeg samler inn fra intervju satt i lys av teori, skal jeg skrive en bachelor om voksenrollen i utelek i barnehagen.

Problemstillingen for prosjektet er: Hvordan kan de ansatte i barnehagen jobbe med å fremme et stimulerende miljø for kroppslig lek hos barna i utetiden?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

I prosjektet har jeg tenkt å skaffe informasjon gjennom intervju. Dette er et intervju der jeg kommer til å ha spørsmål om for eksempel hvordan dere jobber med utetiden i deres barnehage. Opplysningene jeg samler inn vil bli notert ned underveis. De vil også bli anonymisert i oppgaven, slik at det ikke skal være mulig å kjenne igjen barnehagen eller ansatte. Intervjuguide vil bli sendt på forhånd.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De som vil ha tilgang til å se materialet som blir samlet inn vil være undertegnede og to veiledere ved DMMH.
- Opplysninger og informasjon som jeg vil få tilgang på gjennom intervjuet, vil bli behandlet med forsiktighet. Alt vil anonymiseres, slik at det ikke er til å kjennes igjen. For eksempel vil jeg gjøre om navn til koder.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 6. mai 2020 da det er datoen for innlevering av bacheloren. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.
- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Børge Moe

bmo@dmmh.no

Elisabeth Walsøe Lehn

ewl@dmmh.no

Student

Ida O. Solberg

ida_olise@hotmail.com

Samtykkeerklæring

Samtykke kan innhentes skriftlig (herunder elektronisk) eller muntlig. NB! Studenten må kunne dokumentere for veileder at du har gitt informasjon og innhentet samtykke fra de du registrerer opplysninger om. Vi anbefaler skriftlig informasjon og skriftlig samtykke som en hovedregel.

Hvis foreldre/verge samtykker på vegne av barn eller andre uten samtykkekompetanse, må du innhente tillatelse fra foreldene.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *voksenrollen i utelek*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 6. mai 2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

8.2 Intervjuguide til informant

Spørsmål til informant

Bakgrunn

1. Hva er din utdanning?
2. Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

Organisering av utetiden

3. Hvordan organiseres utetiden i deres barnehage?
4. Gjennomfører dere pauseavvikling, administrativt arbeid, møter eller liknende i utetiden?
5. Finnes det noen mål eller pedagogiske planer for det som skal skje i uterommet?

Voksenrollen

6. Hvilken rolle har personalet når det kommer til barns lek i utetiden?
7. Hvordan kan du som barnehagelærer/pedagogisk leder inspirere ansatte til å være med på å fremme barns kroppslige lek i utetiden?
8. Har barnehagen fokus på den voksnes holdninger i utetiden?
9. Har påvirkningen/deltakelsen fra de voksne i utetiden noe å si for barna?

8.3 Intervjuguide student

Bakgrunn

1. Hva er din utdanning?

2. Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

Stimulerende miljø for kroppslig lek

3. Hvordan organiseres utetiden i deres barnehage?

- Hvorfor velger dere å gjøre det slik?

4. Gjennomfører dere pauseavvikling, administrativt arbeid, møter eller liknende i utetiden?

- Evtnt hvorfor velger dere å legge det til utetiden?

5. Finnes det noen mål eller pedagogiske planer for det som skal skje i uterommet?

- Hva mener du er en god utetid for barna?

-Hva synes du er viktig å tenke på for å skape et stimulerende miljø for kroppslig lek i utetiden?

-Legges det til rette for fysiske aktiviteter og utfordringer i utetiden? Eksempler?

- Hvordan forholder barnehagen seg til kroppslig lek i utetiden? Er det forskjell på innetiden og utetiden?

- På hvilken måte utfordres barn i uteleken? Hva tillates og ikke?

- Hvordan innbyr utstyr og leketøy til kroppslig lek og utfordringer for alle barn? Har årstider, klima og vær noen betydning? Storbarn? Småbarn?

Voksenrollen**6. Hvilken rolle har personalet når det kommer til barns lek i utetiden? Arbeides det ulikt med de forskjellige aldersgruppene?**

- Hva mener du er en god voksen i utetiden?
- Opplever du noen forskjeller på hvilke roller de ansatte har i uterommet?

(Observatør, oversikt, deltakende, inspirator/motivator, trøstende osv)

- Opplever du at de ansatte påvirkes av hverandre?
- Er dere med på aktiviteter og lek i utetiden? På hvilken måte er dere med?

7. Hvordan kan du som barnehagelærer/pedagogisk leder inspirere ansatte til å være med på å fremme barns kroppslige lek i utetiden?

- Hvordan kan en voksen fremme barns kroppslige lek i utetiden?

8. Har barnehagen fokus på den voksnes holdninger i utetiden? Hvorfor, hvorfor ikke? Hvordan jobbes det med dette?

- Hvordan jobber du med din personalgruppe i forhold til voksenrollen i utetiden?

9. Har påvirkningen/deltakelsen fra de voksne i utetiden noe å si for barna? Hvordan?

- Opplever dere noen utfordringer med tanke på de voksnes tilstedeværelse i barnas utelek?
- Ser du noe forskjell på aktivitetsnivået om de voksne er med på leken? Hvordan?

